

Jaarverslag 2016

Inhoud	pagina
Voorwoord	2
Weersomstandigheden	3
Weidevogels	3
Barsbeek	4
Zomerdijk	5
Wanneperveen	6
Nijeveen	6
Bosuilen	6
Stenuilen	7
Kerkuilen	8
Drenthe	9
Overijssel	9
Hooghalen	9
Bodelaeke	11
Visdiefjes	13
Torenvalken	13
Slechtvalk	14
Bijeneters	15
Limburg	16
Zeeland	17
Oeverzwaluwen	19
Huiszwaluwen	20
Retentiegebied de Reest	20
Nestkastjes	21
Overlijden Joop Rijpkema	22

Voorwoord

Terug kijkend op het afgelopen seizoen moet ik zeggen, dat door onze werkgroep evenals andere jaren weer een hoop activiteiten zijn verricht. Weersomstandigheden in het voorjaar gaven voor bepaalde vogelsoorten een rommelig beeld te zien. Deze extremen zullen wij in de toekomst meer tegen komen. Vooral de vogelsoorten, die vroeg in het voorjaar broeden, krijgen hier meer mee te maken. Wij zijn dan ook benieuwd wat de effecten op lange termijn zijn. Het kan zijn dat ze door de toch steeds hogere gemiddelde temperaturen vroeger gaan broeden met het gevolg dat ze door koudere perioden een minder goed broedsucces hebben. Het afgelopen seizoen hebben wij dit meegemaakt. Kortom zijn de weersomstandigheden tijdens de wintermaanden en het vroege voorjaar bepalend voor veel vogelsoorten wat betreft de start van hun broedseizoen en broedsucces.

Door de zachte winters van de laatste jaren zie je dat bepaalde vogelsoorten het goed doen. Er zijn door het ontbreken van bijv. een dik sneeuwdek, regen en vorst in de wintermaanden in onze regio weinig dode uilen gevonden. Er waren echter ook gebieden in Nederland waar wel een grote sterfte onder uilen plaats vond. Wij hebben ook jaren gekend dat tijdens slechte weersomstandigheden in de wintermaanden veel jonge kerkuilen, die het voorgaande seizoen zijn uitgevlogen, het loodje legden. De laatste maanden van dit jaar zie ik elke dag ijsvogels vliegen. Deze soort is aan een geweldige opmars bezig.

Voor onze stichting was het een redelijk goed jaar. Een kleine groei in het aantal vrijwilligers en donateurs gaven een wat meer solide basis voor onze activiteiten die de laatste jaren waren toegenomen. Voorbeelden hiervan zijn Bodelaeke en het gebiedje achter het ziekenhuis. Dit zijn echter tijdelijke projecten en zullen in de toekomst geen inspanningen meer vereisen. In de voorgaande jaren hebben wij wel geleerd om er niet vanuit te gaan, dat wij dan tijd overhouden. Soms dient zich vanuit het niets weer een project aan die inspanningen voor het wel en wee van de vogels vereist. Verlies aan natuurwaarden door bijv. aanleg woonwijken of uitbreiding van de infrastructuur zijn altijd aan de orde. Door dit gegeven zal er dan ook altijd gekeken moeten worden naar andere mogelijkheden. Om deze mogelijkheden te benutten, zal men initiatieven moeten ontplooien. Voorbeelden zijn bijv. de aan te leggen waterberging bij Blijdenstein. Door de vele grondwerkzaamheden is het een kleine moeite om in dit gebied broedgelegenheid voor ijsvogels aan te leggen. Door contact op te nemen met het waterschap Drents Overijsselse Delta (voorheen Reest en Wieden) is het voornemen om in dit gebied twee wandjes voor de ijsvogels aan te leggen. De kosten van een dergelijk project zijn nu minimaal. Overal liggen bergen zand en graafmachines zijn overal in het gebied aan het werk. Mijn standpunt is dan ook dat onze vogelwerkgroep moet proberen om het huidige vogelbestand zoveel mogelijk vast te houden. Voor sommige soorten zal dit geen haalbare kaart zijn, maar er zijn ook soorten, waar wij door inspanningen in welke vorm dan ook, toch een steentje kunnen bijdragen om deze voor de toekomst te behouden in onze regio.

Namens het bestuur
Hilbert Folkerts

Weersomstandigheden in het voorjaar

Weersomstandigheden in het voorjaar zijn in grote mate bepalend voor de aanvang en het verloop van het broedseizoen. Hierbij een overzicht van de maanden maart, april, mei en juni.

Maart;

Deze maand was met een gemiddelde temperatuur van 5,4 graden tegen langjarig gemiddelde van 6,2 graden vrij koud te noemen. In de eerste helft van de maand kwam het bijna elke nacht tot nachtvorst. In totaal telde maart dertien vorstdagen tegen acht normaal. In de eerste week en de laatste week kregen wij te maken met neerslag. Begin maart kregen wij vaak te maken met neerslag in de vorm van hagel of natte sneeuw.

April;

De maand was met een gemiddelde temperatuur van 8,7 graden tegen langjarig gemiddelde van 9,2 graden vrij koud te noemen. Deze maand was gemiddeld zelfs kouder dan de decembermaand van 2015. De eerste helft van de maand was zacht te noemen met een warme dag op 3 april. De tweede helft van de maand was het weer koud te noemen. Van de 24ste tot en met de 26ste kwam de temperatuur vrijwel nergens meer boven de 10 graden uit. Op de 26ste werd het in Beek (bij Maastricht) niet warmer dan 5,8 °C. De landelijk laagste temperatuur was -2,5 °C in Deelen op de 20ste. In De Bilt werd in april één vorstdag genoteerd (minimumtemperatuur lager dan 0,0 °C), normaal vriest het er in april nog op vier dagen. In het oosten vroom het op 5 tot 8 dagen. Aan de grond kwam het lokaal in het oosten op 19 dagen tot vorst. Vanaf de 23ste was de stroming een week noordelijk en kregen we met talrijke buien te maken. Hierbij viel ook neerslag in de vorm van hagel of (natte) sneeuw. Ook kwam onweer bij deze buien voor. Hagelbuien zorgden op enkele dagen voor kortstondige, plaatselijke gladheid met verkeersongevallen tot gevolg. In de vroege ochtend van de 26ste lag er in het noordoosten hier en daar tijdelijk een paar cm sneeuw. Ook in de hoogste heuvels van Zuid-Limburg lag tijdelijk sneeuw.

Mei;

De maand ging vrij koel van start. Van 6 tot en met 12 mei was het, met uitzondering van de 10e, regionaal zomers warm (maximumtemperatuur 25,0 °C of hoger). In De Bilt werd op 7 mei de eerste zomerse dag van het seizoen genoteerd. Op de 14e had het hogedrukgebied zich naar IJsland verplaatst en werd de stroming noord. Met maxima van 11 tot 13 graden verliep het Pinksterweekend daardoor uitzonderlijk koel. Vanaf de 17e volgde een licht wisselvallig tijdvak waarbij het geleidelijk warmer werd. Op 21 mei werd het in een groot deel van het land 22 tot 24 °C. Op 23 mei werd de stroming opnieuw noordelijk met forse afkoeling tot gevolg. Op 24 mei werd het op sommige plaatsen niet warmer dan 11 °C. De laatste dagen van de maand werd met een ooststroming weer vrij warme lucht aangevoerd. In totaal werden in De Bilt 13 warme en 5 zomerse dagen genoteerd tegen 10, respectievelijk 3 normaal. Tot en met de 21e was mei zeer droog verlopen met landelijk gemiddeld in totaal slechts 10 mm. Op 22 en 23 mei waren landelijk gezien natte dagen met in totaal 22 mm regen. Met name in het midden van het land viel plaatselijk 30 tot ruim 50 mm. Aan het einde van de maand vielen lokaal zware onweersbuien. In de avond van 27 mei kwam het lokaal tot wateroverlast in Zuid-Limburg. Op 30 mei veroorzaakten zware onweersbuien veel overlast in de zuidoostelijke helft van het land. Op sommige plaatsen viel 50-70 mm.

Juni:

De junimaand was zeer nat, somber en warm. De eerste week verliep warm met landinwaarts maximumtemperaturen rond 25 graden. Daarna volgde een lange periode waarin de temperaturen rond normaal schommelden. De laagste temperatuur van 5,6 °C werd op de 10de in Woensdrecht gemeten. De hoogste temperatuur van 32,6 °C werd op de 23ste in Arcen bereikt. Het werd die dag voor het eerst dit jaar tropisch warm. De eerste 10 dagen waren er grote weersverschillen. In grote delen van het land was het vaak droog en zonnig weer terwijl in het zuidoosten in de middag zware onweersbuien ontstonden die op meerdere dagen plaatselijk meer dan 50 mm neerslag brachten. De buien zorgden plaatselijk voor wateroverlast waardoor o.a. de landbouw grote schade ondervond. In het zuidoosten van ons land viel op veel plaatsen meer dan 200 mm, in het Limburgse Ysselstein zelfs 277 mm.

Weidevogels 2016

Door de aanhoudende nachtvorsten in het begin van maart waren de kieviten wat later begonnen met de eileg. Op 9 maart werd het eerste ei gevonden in Noord-Brabant. Bij ons in de regio was dat

beduidend later. Het eerste ei van Overijssel werd gevonden op 15 maart en de eerste van Drenthe op 19 maart. Klaas Tuut vond van onze vogelwerkgroep de eerste eieren in Wanneperveen op 23 maart, gevolgd door Hendrik Withaar, die een dag later ook zijn eerste eieren vond. Vanaf deze dagen werden nu overal nestjes gevonden met eieren. In vergelijking met de voorgaande jaren zijn ze dus later begonnen met de eileg. Met de weersomstandigheden wilde het echter niet vlotten. Begin april viel er dagelijks regen en dit had tot gevolg dat de werkzaamheden op sommige weilanden niet uitgevoerd konden worden. Ook was het koud weer. Zelfs in de derde week van april kregen wij regelmatig te maken met nachtvorst. De laatste week van april kregen wij ook te maken met lage temperaturen. De meeste dagen kwam de temperatuur niet boven de 10 graden. Op 25 en 26 april zorgde sneeuwval in het noorden voor verkeerschaos.

De meeste Kievitseieren komen de laatste week van april uit. Kou en natte weersomstandigheden zijn niet gunstig voor de kuikens. De ouders kunnen de jongen wel warm houden, maar insecten zullen ze zelf moeten zoeken en deze zijn waarschijnlijk niet voldoende voorhanden tijdens deze koude en natte omstandigheden. Kortom zal de sterfte onder de jonge kuikens waarschijnlijk hoog geweest zijn. Het betreden van weilanden is tijdens dit weerstype niet wenselijk. De Kieviten vliegen op terwijl ze hun jongen aan het opwarmen zijn. Dit kan funest zijn voor de kuikens en indirect zouden wij dan de kuikensterfte bevorderen wat natuurlijk niet de bedoeling is. Andere vogelsoorten zoals grutto en tureluur beginnen later in het seizoen met het leggen van hun eieren. In de tweede helft van april worden de meeste nesten van deze vogels gevonden. Daar zij meestal te maken krijgen met maaiwerkzaamheden is het natuurlijk zinvol om deze nesten te markeren. Door het niet betreden van de weilanden kregen wij te maken met achterstand van het zoeken van deze nesten. Een inhaalslag bij hogere temperaturen was daarom noodzakelijk.

Barsbeek

In deze polder zijn vier plasdras gebiedjes aangelegd. Wij waren dan ook zeer benieuwd of dit ook inderdaad een positieve ontwikkeling te zien gaf wat betreft het aantal weidevogels. Naarmate het voorjaar vorderde, bleek dat bij het plasdras gebiedje tussen de Lage Weg en de Veenen slechts een paar Kieviten hun nest gemaakt hadden, in een later stadium zaten er nog een paar grutto's en tureluurs. Aan de dijk Oppenswolle waren de ontwikkelingen iets gunstiger, twee paartjes grutto, Kievit en scholekster. Aan de Veenen deed het plasdras gebiedje het beter. Er werden 5 nesten van de grutto, 5 van de tureluur en 13 Kievitsnesten gevonden. Tijdens een alarmtelling (aan de hand van het alarmeren van de ouders kan men de aanwezigheid van jongen vaststellen) op 27 mei bleek, dat 5 paren van de Kievit, twee paren van de grutto en drie paren van de tureluur aanwezig waren met jongen. Rond de helft van juni zag je vooral op de gemaaide percelen grutto's fourageren. Vliegvlugge kuikens van de grutto zaten er echter niet bij. Wij moeten dan ook concluderen, dat het geen goed jaar is geworden voor de weidevogels in dit gebied.

	Totalen Barsbeek 2016	Totalen Barsbeek 2015
Kievit;	32	24
Grutto	19	18
Tureluur	14	11
Wulp	5	7
Scholekster	3	4
Veldleeuwerik	19	12
Graspieper	37	58
Krakeend	2	4
Zomertaling	2	3
Wintertaling	0	1
Wilde eend	6	6
Slobeend	0	3
Kwartel	4	4
Watersnip	1	4

Uit deze aantallen blijkt, dat er dit jaar vooral door de aanleg van het plasdras gebiedje aan de Veenen een toename is geweest van het aantal Kieviten en tureluurs. In voorgaande jaren zaten hier slechts één of twee paar Kieviten, dit jaar waren het er dertien paar. Voor de grutto's was dit anders. Het totaal aantal broedparen van de gehele polder is nagenoeg gelijk gebleven met het aantal van vorig jaar, namelijk 19 broedparen. Ondanks de aanleg van drie plasdras gebiedjes en het reeds aanwezige

plasdras gebiedje zijn de aantallen grutto's niet toegenomen. Wel hebben grutto's hun nesten gemaakt bij deze gebiedjes en dus moeten wij concluderen, dat deze vogels uit andere minder aantrekkelijke gedeeltes van de polder komen. Laten wij hopen dat er op wat langer termijn deze gebiedjes hun vruchten gaan afwerpen en wij na jarenlange afname van het aantal weidevogels eindelijk eens een toename zien in deze polder.

Jonge scholeksters

Gebiedje Zomerdijk

Zoals al eerder vermeld is het beleid van Natuurmonumenten wat betreft de doelstelling van dit gebiedje veranderd. Bemesting wordt niet toegestaan en dat heeft tot gevolg dat pitrus nu in snel tempo toeneemt. Dit heeft natuurlijk een negatieve uitwerking op de aantallen weidevogels. Dit voorjaar werd dat overduidelijk. Het aantal kieviten is fors afgenomen. Dit jaar werden er 13 nesten van de kievit (in 2015 waren er nog 24 broedparen) en 1 tureluurnest gevonden. Positief was dat er een nest van de zomertaling werd aangetroffen. De verwachting voor de komende jaren zal zijn, dat de weidevogels uit dit gebiedje verdwijnen. Voor een vergelijking met 2015 hebben wij deze gegevens ook vermeld.

Totalen van het gebiedje in 2016		Totalen 2015
Kievit	13	24
Tureluur	1	1
Zomertaling	1	0
Graspieper	4	5

Wanneperveen

In Wanneperveen werden door Klaas Tuut en Jans Bijker dit jaar 16 nesten van de kievit gevonden. Deze nesten werden vooral op bouwland gevonden. Evenals vorig jaar waren de resultaten niet goed te noemen. Predatie zorgde ervoor dat maar liefst van 15 nesten de eieren verdwenen.

Nijeveen

In het gebied Nijeveen kwamen ongeveer dezelfde aantallen weidevogels voor als in 2015. Klaas Klomp en Hendrik Withaar hebben in dit gebied zich dit jaar ingezet voor de weidevogels. Aan de Dekkersweg werden door Klaas 13 kievitsnesten gevonden. Hendrik vond in een ander gebied 16 kieviten en een scholekster. Deze werd later in het seizoen gevonden en zat te broeden op één ei. Een aantal nesten werd gespaard tijdens de werkzaamheden zoals grasmaaien en bemesten. Predatie door de vos zorgde ervoor, dat slechts twee nesten van de kievit zijn uitgekomen.

In het gebied aan de Bramenweg en de Gasthuisdijk troffen wij evenals vorig jaar weer grutto's aan. Door een verwijderde boswal heeft dit gebied zich voor de weidevogels goed ontwikkeld. Vier gruttonesten, zes kievitsnesten en een eendennest werden gevonden. Kieviten hebben in dit gebied jongen kunnen grootbrengen. Het resultaat van de grutto's was iets minder, maar toch hebben wij hier ook al vrij grote jongen kunnen waarnemen. Aan de Bramenweg achter de boerderij van Bakker zaten ook twee paar grutto's. Beschermingsmaatregelen doet de heer Bakker zelf, zodat wij hier geen activiteiten ondernemen. Er zijn hier een paar kuikens vliegvlug geworden.

Totalen van het gebied Nijeveen

Kievit	35
Grutto	6
Wulp	1
Scholekster	1

Bosuilen

Half februari kregen wij een melding van een uit de boom gevallen nestkast van bosuilen. Bij inspectie bleek, dat het nu juist om de nestkast ging, waar de voorgaande jaren de bosuilen in gebroed hadden. Het is bekend dat bosuilen zeer vroeg in het voorjaar al kunnen gaan broeden, dus het kon best eens zo zijn dat wij dit jaar dit broedgeval konden vergeten. Er is direct contact opgenomen met Landschapsbeheer Drenthe met het vraag of deze organisatie toevallig nog een kast had staan. Dit bleek het geval en dezelfde avond werd de nestkast voor de bosuilen bezorgd. De volgende morgen is deze aan de dezelfde boom bevestigd, waar de oude nestkast ook was opgehangen. Op 15 maart werd de eerste controle uitgevoerd en gelukkig bleek, dat de bosuilen deze nestkast toch weer als broedplaats hadden uitverkozen, want er lagen 5 eieren in. Op 4 april is er weer een controle uitgevoerd.

Jonge bosuil

De bosuil zat ook nu weer in de nestkast, alleen nu bleken er vier eieren in te liggen. De oorzaak van het verdwenen ei was voor ons een raadsel. Op 26 april werd de volgende controle gepland. Er was nog slechts één jong aanwezig, waarvan de conditie(mager) slecht was. De voedselsituatie was waarschijnlijk niet goed te noemen. Op 5 mei is de laatste controle uitgevoerd. Het jong was nu in een veel betere conditie en is van een ring voorzien.

Stenuilen

Tijdens een inventarisatie met behulp van geluid (je laat de roep van een steenuil horen en de kans is aanwezig dat de steenuilen hierop reageren) bleek dat alleen op de Veendijk een paartje reageerde. Wij gingen er dan ook vanuit dat het paartje van vorig jaar weer in zijn territorium zat. Tot dat wij een melding van een roepende steenuil op een voor ons nieuwe locatie. Al jaren hebben wij enkele nestkasten hangen voor deze kleine uiltjes, maar tot nu toe hadden wij slechts één nestkast bezet door steenuilen. In de andere nestkasten hebben wij jarenlang alleen maar spreeuwen kunnen aantreffen. Besloten is dan ook om in februari alle nestkasten te controleren in dit gebied. Al gauw bleek dat bij en in drie nestkasten nu steenuiltjes zaten. Van twee uiltjes werden de ringgegevens afgelezen. Hieruit bleek dat één uiltje in 2012 als jong geringd was in Nieuwleusen en het andere in 2015 als jong in Eemster bij Dwingeloo. In Nijeveen was de nestkast van vorig jaar ook weer bezet. Ook hier hebben wij het ringnummer kunnen aflezen van de steenuil, die zich in de nestkast bevond. Deze was in 2011 geringd in de buurt van Oosteinde in Ruinerwold. In april kregen wij een melding dat er een steenuil in een schuur verbleef. Er is direct actie ondernomen en een nestkast geplaatst. Helaas werd het uiltje later niet meer waargenomen. Twee jaar geleden was een nestkast opgehangen bij iemand op de Kolderveense Bovenboer. Tijdens een bezoek aan dit adres wist de eigenaar van de boerderij te vertellen dat er een paartje steenuilen verbleef bij de nestkast. Ook werden er nog twee nieuwe territoria vastgesteld. Bij navraag bleek, dat de uiltjes vorig jaar ook al aanwezig waren. Bij één van deze twee territoria trof een bewoner van een boerderij een dode steenuil aan. Waarschijnlijk was deze slachtoffer geworden van een steenmarter.

Vol verwachting werden eind mei de nestkasten gecontroleerd. Zoals verwacht waren vijf nestkasten bezet. In vier nestkasten troffen wij eieren of kleine jongen aan. In één nestkast zaten al zes redelijk grote jongen. Een week later zijn deze van een ring voorzien. Deze nestkast is nu drie jaar achtereen bezet en zijn er in totaal maar liefst 17 jongen uitgevlogen. Op 17 juni werd er weer een controle uitgevoerd. Nu troffen wij in de nestkasten drie, twee en één jong aan. In de laatste nestkast lagen nog drie eieren. Twee weken later waren de eieren nog niet uitgekomen en moesten wij dit broedgeval als verloren beschouwen. Van de overige nestkasten zijn de jongen geringd. In totaal zijn er dit jaar 12 jongen uitgevlogen.

Deze ineens voorkomende toename van het aantal steenuilen in ons werkgebied geeft extra inspanningen. Om dit kleine uiltje broedgelegenheid te bieden zijn er door Klaas Klomp en Hilbert Folkerts vijf nestkasten opgehangen op geschikte plaatsen.

Plaatsen van een steenuilenkast

Kerkuilen

Vorig jaar hadden wij een record aantal broedparen van de kerkuilen. Wij waren dan ook zeer benieuwd hoe het dit jaar zou gaan met deze vogels. Door het koude en natte voorjaar zat de kans erin, dat het aantal muizen, wat als prooi dient voor de uilen, tegen zou vallen. Dit konden wij natuurlijk terug vinden in het aantal broedgevallen en in het bijzonder de grootte van de broedsels. Bij weinig prooiaanbod hebben uilen ook minder eieren en dus ook minder jongen. Voor de start van de controles nemen wij altijd een steekproef. Dit jaar was dat op 1 juni van de nestkast bij de familie Klaver. Hier zaten twee forse jongen in. Besloten werd naar aanleiding van deze controle, dat wij op 7 juni met het controleren van alle nestkasten zouden beginnen. Dit is altijd een hele onderneming. Ons hele werkgebied (Meppel, Nijeveen, Veendijk, Mastenbroek en 't Hoge Land) doe je niet in een paar dagen en dus hadden wij de eerste controle van alle nestkasten op 10 juni voltooid. Uit deze controle bleek, dat de kerkuilen iets later waren dan vorig jaar. Wij troffen namelijk op een enkele nestkast na meestal kleine jongen aan, zodat het zwaartepunt van het ringwerk van de jonge kerkuilen in de maand juli kwam te liggen. Ook waren er verschillen tussen de veengebieden en de hogere zandgronden. Het lag voor de hand, dat de hoger gelegen gebieden minder last hadden gehad van de vele neerslag, omdat het water sneller afgevoerd kon worden. Dit kwam ook naar voren door het aantal aanwezige jongen in de nestkasten. Ook bleek, dat de uilen, die later in het seizoen begonnen waren met de eileg, een beter resultaat gaven te zien wat betreft het aantal jongen in de nestkasten. Samengevat hebben wij in juni, dus de vroege legfels, in 9 nestkasten 19 jongen aangetroffen (nesten Havelter Berg niet meegeteld). Dit is een gemiddelde van 2,1 jong per nestkast. De latere legfels brachten in 15 nestkasten 54 jongen op en dat is dus een gemiddelde van 3.6 jong per nestkast. In ons werkgebied hadden wij 27 broedgevallen en zijn in totaal 75 jongen uitgevlogen. De laatste jongen zijn geringd op 24 augustus.

Nestkast met vier jongen

Gegevens Drenthe

	eerste controle	laatste controle
de Boer	8 juni 3 jongen	16 juni 3 jongen geringd
Sondaar	8 juni 4 jongen	23 juni 4 jongen geringd
v. Houten	8 juni 6 eieren	12 aug. 3 jongen geringd
Stelling	9 juni 4 jongen	27 juni 2 jongen geringd
tuinderij	9 juni 4 jongen	2 juli 3 jongen geringd
Oosterveen	9 juni 4 jongen	24 juni 1 jong geringd
Robbe	9 juni 4 jongen	2 juli 3 jongen geringd
Versluis	9 juni 3 jongen	2 juli 3 jongen geringd
v.d. linde	9 juni 5 eieren	26-juli 4 jongen geringd
de Boer	8 juni 6 jongen	27 juni 5 jongen geringd
De Wilde	8 juni 7 jongen	8 juni 7 jongen geringd

Gegevens Overijssel

	eerste controle	laatste controle
Aalberts	7 juni 4 jongen	4 juli 4 jongen geringd
v. Rees	7 juni dode jongen	
de Boer	7 juni 4 jongen	1 aug, 4 jongen geringd
Nijboer	7 juni 5 eieren	1aug. 2 jongen geringd
v.d. Vegte	24 juni 2 jongen	16 juli 2 jongen geringd
Roskam	10 juni 5 jongen	7 juli 4 jongen geringd
Prins	10 juni 5 jongen	4 juli 5 jongen geringd
Spans	10 juni 6 eieren	1 aug. 5 jongen geringd
Kamp		10 juni 4 jongen geringd
Klaver		1 juni 2 jongen geringd
Lub	10 juni 4 jongen	1 juli 4 jongen geringd
v.d.Berg		14 juni 2 jongen geringd
Brals	14 juni 4 jongen	5 juli 4 jongen geringd
Niemeyer	14 juni 4 jongen	5 juli 4 jongen geringd
Schuur N.M.		20 juni 1 jong geringd
Mooiweer		24 aug 3 jongen geringd

Kerkuilen Hooghalen

Enkele jaren geleden is de heer Harms, regiocoördinator in het gebied rondom Hooghalen, door ziekte gestopt met zijn beschermingswerk voor de kerkuilen. Er ontstond als het ware een wit gebied. Via Henk Boer kwamen wij in contact met nog enkele mensen uit Hooghalen en is het voorstel gedaan aan deze groep of ze het wat leek om het beschermingswerk voor de uilen op te pakken. Hier werd positief op gereageerd en de heren Klaas Oostenbrink, Bert Wolbers en Henk Boer hebben het werkgebied van de heer Harms overgenomen en zijn nu voor het tweede jaar actief geweest met vooral kerkuilen. Dit jaar heeft dit zijn vruchten afgeworpen. Er waren 8 nestkasten bezet en er zijn 31 jongen uitgevlogen. Dit is een gemiddelde van bijna 4 uitgevlogen jong per nestkast.

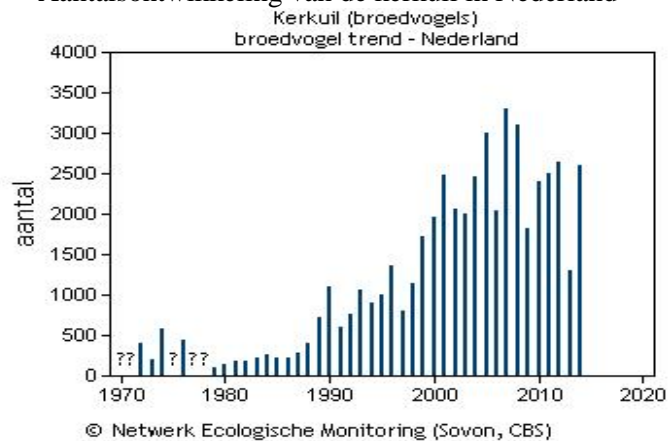

Bij de familie Eleveld zijn vier jongen, die op het punt stonden van uitvliegen, van een ring voorzien

Gegevens Hooghalen

Eleveld	4 jongen
Uri	5jongen
De graaf	4 jongen
Brinkman	4 jongen
Tulp	4 jongen
De Vos	4 jongen
Jansen	2 jongen
Doornbos	4 jongen

Aantalsontwikkeling van de kerkuil in Nederland

Bodelaeke

Begin april werd voor de eerste keer het bouwterrein bezocht. Er bleken twee paar bontbekplevieren, twee paar Kieviten en tureluur aanwezig te zijn. Kleine plevieren konden wij niet ontdekken. Verder waren er nog al wat activiteiten geweest in het gebied met betrekking tot de nabij aanwezige bouwactiviteiten. Er was zand gestort en later weer weggehaald. Dit alles heeft natuurlijk geen positieve werking op de te vestigen broedvogels. Midden april namen wij ook weer enkele paartjes kluten waar. Eind april zaten er honderden kokmeeuwen. Vorig jaar zijn ze begonnen zich te vestigen in het gebied. Zoals het zich liet aanzien, zou dit jaar de kolonie beduidend groter zijn. Dit gegeven had natuurlijk zijn uitwerking op andere broedvogelsoorten. Deze werden als het ware verdreven. Op 12 mei is er een inventarisatie gedaan. Het aantal paartjes meeuwen zat nu boven de honderd. Van de kluten en bontbekplevieren werden vier nesten gevonden, van de tureluurs twee, van de Kievit twee en er werd nog een scholeksternest gevonden. Ook broedden er nu voor de eerste keer brandganzen. Twintig paren oeverwaluw hadden hun intrek genomen in de berg zand, die gestort was op het terrein. Een week later was er weer een bezoek gebracht aan het gebied. Door plotseling opkomende slechte weersomstandigheden hebben wij het gebiedje niet betreden en werd besloten om eind mei de inventarisaties te hervatten. In het verdere verloop van het seizoen nam het aantal broedende kokmeeuwen toe. De kolonie groeide naar bijna 200 broedparen. Half juni werd het betreden van het gebied bijna onmogelijk. Kieviten, tureluurs, plevieren, kluten, scholeksters en niet te vergeten kokmeeuwen hadden nu jongen en het kabaal van de alarmerende ouders was oorverdovend te noemen. Kuifeenden waren nu overal aan het broeden. Daar wij niet het gehele gebied hebben gecontroleerd, moeten wij een schatting maken van het aantal broedparen van dit eindje, maar met een paartje of tien denken wij aardig goed te zitten. Nu wij voor dit seizoen de balans hebben opgemaakt, moeten wij concluderen dat ook dit seizoen het gebied weer eldorado was voor de vogels.

Het verwijderen van riet op het bouwterreintje

De toenemende verruiging van het kleine gebiedje baart ons zorgen. Steeds meer oppervlakte van het gebiedje wordt begroeid door riet. Oplossing zou zijn om dit te maaien en het maaisel af te voeren.

Deze

werkzaamheden zijn kostbaar. Onzeker is de datum wanneer hier gebouwd gaat worden. Je kunt veel energie steken in een gebied, maar wanneer er dan gebouwd gaat worden, zijn alle investeringen nutteloos.

Visdiefjes

Voorgaande jaren broedden op drie daken visdiefjes. Begin mei van dit jaar zagen wij de eerste visdiefjes verschijnen. Ook waren er mantelmeeuwen aanwezig. De dagen erna zagen wij de aantallen visdiefjes toenemen en werden de daken zo langzamerhand bezet. Op 20 mei hebben wij voor het eerst een bezoek gebracht aan deze nestlocaties. Op het dak van de BCM troffen wij de eerste twee nesten van visdiefjes aan en ook een nest van de scholekster. Op het dak van scheepswerf De Kaap werden dertien nesten van visdiefjes gevonden. Van mantelmeeuwen was niets te ontdekken. Op het dak van Aarnink vonden wij nog geen nest van de visdief. Wel liep er een paar jonge scholeksters rond. Op 31 mei werd een tweede bezoek gepland. De situatie was nu drastisch veranderd. Op het dak van BCM troffen wij nu 7 nesten aan, op het dak van De Kaap 39 nesten en op het dak van Aarnink 8 nesten. Daar er ook nog visdiefjes net begonnen waren met de eileg, konden wij nog een kleine toename verwachten van het aantal broedparen. Op 8 juni is nogmaals gekeken naar het aantal voorkomende broedparen. Bij de Kaap werd een toename van 3 nesten geconstateerd en kwam het totaal nu op 42. Ook waren nu de eerste eieren uitgekomen en liepen her en der kleine jongen rond. Op het dak van de BCM was een toename van 1 broedpaar en bij Aarnink was de situatie onveranderd. Wel werd op het dak van Aarnink een kleine plevier waargenomen. Op 16 juni werden de daken weer bezocht. Zoals verwacht liepen er nu meer jongen rond en bij Aarnink werd ook de kleine plevier weer waargenomen. Besloten werd om rond 23 juni met het ringwerk te beginnen. Op deze dag werden op het dak van de Kaap 40 jongen geringd en op het dak van BCM 9 jongen. Bij Aarnink troffen wij een paar kleine jongen aan en een paar dode jongen. Wat de oorzaak hiervan was dat weten wij niet. Bijzonderheid was wel dat nu het nestje met vier eieren van de kleine plevier werd aangetroffen. Op 20 juli hebben wij het laatste bezoek gebracht aan de daken. De resterende jongen zijn van een ring voorzien. Bijkomstigheid was dat de kleine plevieren nu jongen hadden. Door het alarmerende gedrag van de beide volwassen plevieren konden wij dit vaststellen. In het nestje lag nog één niet uitgekomen eitje, dus liepen er drie jongen op het dak rond. Door de aanwezigheid van grind was het onmogelijk om de jongen te traceren. Wij zijn er echter vanuit gegaan dat de drie jongen het hebben gered.

Nestje kleine plevier op een dak van een bedrijf

De weersomstandigheden waren voor de visdiefjes tot en met 18 juli goed te noemen. De voorgaande jaren was de sterfte onder jonge visdiefjes vooral op het dak van De Kaap hoog. Het dak fungeert als een bakoven en bij warme weersomstandigheden kunnen de jongen geen verkoeling vinden. Dit seizoen echter was hier geen sprake van, regelmatig een bui en geen extreem hoge temperaturen.

Kunstmatige en veilige broedplaats voor de visdief.

Gegevens;

BCM;	8 nesten
De Kaap;	42 nesten
Aarnink;	8 nesten

Bij BCM zijn 12 jongen geringd. Van de 8 nesten zijn 4 eieren niet uitgekomen. Bij De Kaap zijn 60 jongen geringd. Van de 42 nesten zijn 6 eieren niet uitgekomen en troffen wij 5 dode jongen aan. Bij Aarnink zijn 4 jongen geringd. Van de 8 nesten zijn 5 eieren niet uitgekomen. Hier troffen wij 6 dode jongen aan, waarvan er 1 gestikt was in een baarsje.

De totalen zijn dus 76 geringde jongen, 15 eieren niet uitgekomen en 11 dode jongen. Niet alle kuikens zijn in dit lijstje opgenomen. Op twee dagen zijn niet alle jongen geringd. Wanneer er gevaar bestond dat een kuiken van het dak zou fladderen, dan stopten wij met onze activiteiten. Onze schatting is dan ook dat wij 10 jonge visdiefjes bij de 76 geringde exemplaren moeten optellen. Wij komen dan op 86 uitgevlogen jongen van 58 nesten, dit is bijna 1,5 jong per nest.

Torenvalken

Dit seizoen waren wij benieuwd naar de ontwikkelingen van broedgevallen van de torenvalken. Op de Veendijk en op de Trambaan waren nieuwe nestkasten geplaatst. Op de Tussenboerseweg hing al jaren een nestkast, maar door begroeiing was de in- en uitvlucht van de nestkast verhinderd. Torenvalken hebben graag een vrij uitzicht vanuit hun nestkast. Door opstand van boompjes en wat struiken weg te

halen zag het er dit jaar beter uit. Bij enkele nestkasten waren in het vroege voorjaar al torenvalkjes in de buurt. Ook waren er nestkasten, waar nog in geen velden of wegen een valkje in de buurt te bespeuren was. Later in het voorjaar kregen wij een beter overzicht van de bezetting van de nestkasten. Hierbij bleek dat twee nestkasten, die vorig jaar wel bezet waren, dit jaar wel eens geen broedgeval zou kunnen opleveren. Bij Jaap Benak zat in eerste instantie wel torenvalken, maar in een later stadium waren deze vertrokken. Wat hiervan de oorzaak was, dat weten wij niet. Dit was ook bij Jan Schiphorst op de Veendijk het geval. Al jaren broedden hier valkjes maar dit seizoen waren ze verdwenen. Bijzonderheid was echter dat bij Pieter de Groot op de Veendijk dit voorjaar een valkenkast is geplaatst. Laat een paartje torenvalken nu hier hun intrek nemen. Het zou kunnen zijn dat het paartje van Jan Schiphorst verhuisd is naar Pieter de Groot. De eerste week van juni zijn alle nestkasten gecontroleerd. Opvallend was dat er nestkasten waren met grote jongen en nog een paar nestkasten met eieren. Vanaf 7 juni werden de jonge torenvalken uit de nestkasten bij Jan Stellink, de zandweg bij Onna, tuinderij Lechaim geringd en bij Pieter de Groot geringd en op 11 juli werden de laatste jongen van dit seizoen bij Paul Sondaar van een ring voorzien. In totaal zijn er dit jaar 37 jonge torenvalken van 7 nestkasten geringd. Van de nestkast aan de Tussenboerseweg zijn 5 jonge valkjes uitgevlogen, maar deze zijn niet geringd. Dit seizoen zijn er in totaal 42 jongen uitgevlogen. Het gemiddelde aantal uitgevlogen jongen per nestkast is 5,25.

Nestkast met jonge torenvalken

Slechtvalk

Begin dit jaar kregen wij een aanvraag voor het plaatsen van een nestkast voor de slechtvalk op een silo in Meppel. Daar het aantal broedparen van deze zeer snelle valk in Nederland sterk is toegenomen, leek het ons verstandig om aan deze vraag gehoor te geven. Door een verbouwing aan een andere silo, waar altijd een nestkast gestaan heeft, was het voor ons geen probleem deze nestkast, die in de opslag stond, hier te plaatsen. Wij kregen toen de informatie dat er al geruime tijd op een andere locatie een paartje slechtvalken aanwezig was. Sinds deze melding is er regelmatig gekeken naar de inderdaad aanwezige valken. In het verdere verloop van het seizoen werden er echter geen jongen waargenomen. Dit paartje is dus waarschijnlijk niet tot broeden overgegaan. Het ontbreken van

een nestlocatie zal de reden zijn geweest. In overleg met het bedrijf, waar de valken zich ophouden, zal onze werkgroep proberen op een gunstige plaats een nestkast te plaatsen.

Bijeneters

Na het succesvol jaar 2015 met 12 broedgevallen van de bijeneters waren wij dit jaar natuurlijk zeer benieuwd of de stijgende lijn van het aantal broedgevallen zou doorzetten. Eind april konden wij de eerste waarnemingen verwachten. Vorig jaar werden de eerste bijeneters vanaf 14 april waargenomen. Dit jaar moesten wij wachten tot 28 april. In Duitsland werden de eerste bijeneters waargenomen vanaf 21 april. Het aantal waarnemingen bleef dit jaar achter in vergelijking met vorig jaar. De aanhoudende natte weersomstandigheden houden wij hier verantwoordelijk voor. Niet alleen in ons land, maar ook België en het noorden van Frankrijk, kregen te maken met veel neerslag. Daar wij sterke vermoedens hebben dat “onze bijeneters” vooral in de maand mei en begin juni via onze zuiderburen en dan vooral langs de kust naar het noorden trekken, speelden de weersomstandigheden de bijeneters niet in de kaart. De aanhoudende noordoostelijke band van regen die over Frankrijk, België en zuidoost Nederland liep, vormde als het ware een blokkade voor de naar het noorden trekkende bijeneters. De weersomstandigheden zijn uitvoerig in het begin van het jaarverslag beschreven. Aannemelijk is dan ook dat dit de reden was, dat het aantal waarnemingen beperkt bleef. Ook de grootte van groepen bijeneters bleef achter met vorig jaar, namelijk 14 dit jaar tegen 34 vorig jaar. Bij onze oosterburen waren de weersomstandigheden ook niet gunstig. Toch krijgen wij optimistische berichten binnen over waarschijnlijk toch weer een toenemend aantal broedgevallen. De reden zou kunnen zijn dat hun vogels een andere trekroute hebben.

De weersomstandigheden zijn voor het slagen van broedgevallen van deze warmteminnende vogels zeer belangrijk. Vooral in de maand juli en begin augustus, wanneer de jongen aanwezig zijn, kan langdurige regen funest zijn voor de jongen. Grote insecten moeten gevangen worden voor de jongen en tijdens regenperiodes vliegen deze niet, met het gevolg dat ze ook niet gevangen kunnen worden. De jongen krijgen niets te eten en kunnen dan sterven. Een korte omschrijving van de lokale weersomstandigheden in de maand juli en augustus is dan ook op zijn plaats.

Bijeneter met prooi, foto Luuk Belgers

Broedgevallen Limburg;

Weersomstandigheden juli in Limburg

Juli had 30 warme dagen van minimaal 20°C. waaronder 21 zomerse dagen van minimaal 25°C en 8 tropische dagen van minimaal 30°C. Op 20 juli werd de 37°C gehaald. De maand kende 8 dagen met neerslag en over de gehele maand bedroeg de neerslag bijna 29 mm. Landelijk was dit gemiddeld 52 mm. De gemiddelde maximale dagtemperatuur bedroeg 26.9°C. Landelijk was dit bijna 24°C.

In de maand augustus waren de jongen de eerste twee weken nog niet uitgevlogen, dus zijn de weersomstandigheden tot 16 augustus hierna beschreven. Deze twee weken kenden 12 warme dagen, waaronder 2 zomerse dagen en 2 tropische dagen. De gemiddelde dagtemperatuur was 22,4°C. Op 2 en 3 augustus viel er ruim 10mm. regen. In totaal viel er de eerste helft van de maand 28,7 mm.

Natuurlijk waren wij zeer benieuwd naar de ontwikkelingen van de broedlocaties van vorig jaar In Limburg. Bij geslaagde broedgevallen is de kans groot dat de vogels in het voorjaar terug keren naar hun kbroedlocatie.

Verloop van het broedseizoen in Limburg

Locatie 1

Door een paar mensen werd een broedlocatie (waar vorig jaar jongen zijn uitgevlogen) in de gaten gehouden en op 20 mei werden er voor het eerst zes tot acht exemplaren waargenomen.

Op 4 juni werden op deze broedlocatie, die voor het publiek niet toegankelijk is, 8 bijeneters gezien. Een week later werden er zes exemplaren waargenomen. Het kon zijn dat de andere twee bijeneters op een andere locatie rondvlogen of reeds op het nest zaten. De daarop volgende weken was het duidelijk dat de vogels aan het broeden waren en wij ook aan de hand van waarnemingen konden concluderen, dat minimaal 3 broedparen aanwezig waren. Op 3 augustus kregen wij de bevestiging dat het om 4 broedparen ging. Ook waren er grote jongen aanwezig omdat tijdens de prooiaanvoer van de ouders de jongen zich af en toe voor de nestingang lieten zien. Op 12 augustus vlogen er nog drie foeragerende vogels rond en was er minimaal nog één nest met op het punt van uitvliegen staande jongen. Tevens werd in Limburg op dezelfde dag elders een groepje (4 exemplaren) naar het zuiden toe overvliegende bijeneters waargenomen. Waren dit bijeneters van de broedlocatie? Op 18 augustus werden er op deze locatie nog minimaal 14 bijeneters waargenomen. Het aanbrengen van prooien naar de nesten werd niet meer waargenomen, waaruit wij moesten concluderen dat de jongen waren uitgevlogen. Op deze locatie hebben de bijeneters dus jongen groot gebracht.

Bijeneters met jongen, foto Piet de Poorter

Locatie 2

Op een andere locatie in Limburg werden op 30 mei voor het eerst 5 bijeneters waargenomen. Ook werd waargenomen dat ze druk bezig waren met het graven van hun nesten in een oeverwal. Helaas zijn deze nesten de daarop volgende dagen met extreem veel neerslag door het zeer sterk stijgende waterpeil verloren gegaan. Ook oeverzwaluwen en ijsvogels kregen te maken met deze overlast. De daaropvolgende weken werden er diverse waarnemingen van bijeneters in de omliggende gebieden gemeld. De vogels zijn dus toch in dit gebied blijven hangen en niet weg getrokken. Wij hadden in het verleden al eens meegemaakt dat ook bijeneters een vervolgletsel kunnen produceren. Deze ervaring werd nu ook gedeeld door waarnemers uit Duitsland.

Groepje bijeneters, foto Ingrid Sanders

Doordat dit een zeer onoverzichtelijk en voor het publiek niet toegankelijk gebied is, moesten wij volstaan met de waarnemingen, die in de omgeving gedaan zijn. Daar wij in de maanden juni, juli en augustus diverse meldingen binnenkregen van maximaal zes bijeneters, moeten wij concluderen, dat elders in dit gebied toch minimaal twee paartjes gebroed moeten hebben.

Broedgeval Zeeland

Weersomstandigheden in juli;

De maand juli kende 26 dagen waarop de dagtemperatuur boven de 20°C. kwam, waaronder 10 dagen met temperaturen boven de 25°C. kwamen en 2 dagen boven de 30°C. Er werden 6 dagen met neerslag genoteerd, waarbij bijna 69mm. regen viel. Op 13 juli viel alleen al ruim 48mm. regen. De gemiddelde maximale dagtemperatuur bedroeg 23,5°C. Landelijk was dit 24°C.

Weersomstandigheden in augustus;

Ook hier vermelden wij de weersomstandigheden tot 16 augustus. Begin augustus viel er dagelijks wat regen. In totaal viel er 50 mm. neerslag. De maximale dagtemperaturen waren met een gemiddelde van 20,4°C. wat aan de lage kant.

Verloop broedseizoen;

Wat later in het seizoen kregen wij meldingen binnen van bijeneters in Zeeland. In een gebiedje van een terreinbeherende instantie werden bijeneters waargenomen. Meestal werden er twee of drie exemplaren gezien. Door enkele lokale vogelaars werden de vogels in de gaten gehouden en werd er vastgesteld dat een paartje een nest hadden gemaakt en wij dus konden uitgaan van een broedgeval. Daar tijdens de broedfase de bijeneters een verborgen leven leiden, is het moeilijk om vast te stellen of ze nog aanwezig zijn. Langdurige observatie is hiervoor nodig. Tijdens de jongenfase worden regelmatig prooien aangevoerd en zijn de vogels vaker te zien. Wij kregen dan vanaf deze periode ook vaker meldingen binnen van waarnemingen. Vaak werd er gesproken over twee ouders en een waarschijnlijke helper, omdat er regelmatig drie exemplaren werden waargenomen tijdens het aanvoeren van prooien. Er moesten nu dus jongen aanwezig zijn. Dit broedgeval werd gevolgd door zeven vogelaars, die waren benaderd door Matthias Koster en een onderzoek zouden gaan doen naar de prooiaanvoer. Op een gegeven moment kregen wij de melding dat het broedgeval was mislukt, daar er geen prooiaanvoer meer plaats vond. Een teleurstellend bericht totdat wij in augustus meldingen binnen kregen van maar liefst tien waargenomen exemplaren. Deze tien exemplaren bestonden uit zes jonge vogels en vier volwassenen. Dus nu werd het duidelijk dat er geen één, maar waarschijnlijk twee paartjes in het gebied gebroed moeten hebben en dat beide paartjes jongen hadden groot gebracht. Op 19 augustus hebben Hilbert Folkerts, Matthias Koster en een persoon van de terreinbeherende instantie een bezoek gebracht aan dit gebied. Na een kortstondige zoektocht werden bijeneters ontdekt. Duidelijk werd dat er minimaal vier jongen rondvlogen en een paar ouders. In totaal hebben wij zeven bijeneters waargenomen. Wij kunnen nu zeker stellen dat er een geslaagde broedgevalen zijn geweest in deze provincie.

Nestlocatie in Zeeland

Voor hun medewerking gaat onze dank uit naar Peter Roelse, Marcel Klootwijk, Arjen van Gilst, Jaco Walhout, Mario Aspeslagh, Chris Vreugdenhil, Nicky Hulzebosch, Patrick Lemmens, Paul Evers, Luuk Belgers, Ingrid Sanders, Piet de Poorter en alle personen, die meldingen en foto's hebben ingestuurd.

Oeverzwaluwen

Oude foto aanleg zwaluwenwand Tweeloo.

Op 9 april werden de eerste oeverzwaluwen waargenomen bij de kunstmatige wand bij Tweeloo. De daarop volgende dagen groeide hun aantal en werd er begonnen met het graven van hun nesten. Op 29 april werd de eerste telling gedaan en wij kwamen op 49 nesten uit. Per week nam dit aantal nu toe tot een maximum van 134 nesten op 11 mei.

Vorig jaar kregen wij voor het eerst te maken van predatie door steenmarter(s). Ruim 80 nesten werden leeggeroofd en om dat dit jaar te voorkomen is er schrikdraad geplaatst. Aan de onderkant en bovenkant van de steilwand liep nu een schrikdraad, zodat het voor de steenmarter onmogelijk was om bij de nestgaten te komen zonder de draad te raken. Op 13 mei werd het schrikdraad in werking gesteld. Deze maatregel wierp zijn vruchten af want geen enkel nest werd dit jaar gepredeerd.

Schrikdraad om predatoren te weren.

Op het industrieterrein bij de Waard had zich een kolonie van ongeveer 60 paren gevestigd in een berg zand. Begin juni was deze berg zand in elkaar gestort door waarschijnlijk de vele regenval. Aan de Bremenbergweg werd bij het zandwingebied op 7 mei de eerste telling gedaan. Wij troffen nu 18 nesten aan. Op 12 juni waren dit er 179. Vanaf deze tijd vernamen wij een enorme toename van het aantal nesten. In een andere steilwand op het terrein vestigde zich in juni een nieuwe kolonie van ongeveer 50 broedparen. Wij nemen aan dat de kolonie, die zich gevestigd had bij de Waard, is uitgeweken naar de zandwinning. Ook in de andere al aanwezige kolonies vernamen wij een toename. Het totaal van het aantal nesten bedroeg in het verloop van het seizoen maar liefst 374 broedparen. Op het bouwterrein van Bodelaeke zat een kleine kolonie van 20 broedparen. Door de geïsoleerde ligging van het terrein zijn hier jongen uitgevlogen. Buiten het bouwterrein had zich ook een kleine kolonie gevestigd van 13 broedparen. Ook hier zorgde de steenmarter ervoor dat de nesten werden gepredeerd. De vogels zijn hier vertrokken.

Overzicht aantal broedparen Tweeloo en Bremenberbergweg;

Jaar	Tweeloo Aantal broedparen	Bremenbergweg Aantal broedparen
2003	10	0
2004	5	190
2005	22	0
2006	102	360
2007	125	60
2008	3	onbekend
2009	125	140
2010	onbekend	80
2011	206	97
2012	68	15
2013	124	184
2014	43	101
2015	134	376
2016	135	374

Huiszwaluwen

De huiszwaluwen hadden in ons werkgebied een iets minder jaar. De kolonies, die wij elk jaar tellen, lieten een lichte afname zien. Bij den Uil in Hasselt waren minder nesten. Bij de familie Visser in Nijeveen was het aantal hetzelfde als vorig jaar. Buiten ons werkgebied om gaven de huiszwaluwen in Zuidwest Drenthe en Noordwest Overijssel een redelijk stabiel beeld te zien. Koploper is nog altijd de grote kolonie bij het gemaal van Stroink (aan de dijk tussen Vollenhove en Blokzijl). Hier hebben 96 paartjes gebroed. Hieronder een overzicht van het aantal broedparen van de laatste jaren van deze grote kolonie.

Jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal broedparen	168	93	82	94	92	134	96

De kunstnesten bij Rene Koster waren allemaal bezet. Helaas wil het met de zwaluwtillen, die geplaatst zijn in de gemeente Meppel, niet vloten. Ook dit jaar bleven deze onbezet.

Retentiegebied Reest

In het vroege voorjaar werd door de aanwezigheid van wandelaars en honden uitlatende mensen, die buiten de wandelpaden liepen, het gebiedje dermate verstoord. Aanvullende maatregelen om verstoring tegen te gaan waren daarom noodzakelijk. Regelmatig werden door ons diverse soorten steltlopers waargenomen. Zelfs deden af en toe lepelaars het gebied aan om te foerageren. Door aan de bel te trekken bij onze gemeente werden borden geplaatst om de wandelaars er op te wijzen alleen gebruik te maken van de aangelegde wandelpaden. Dit wierp zijn vruchten af want diverse broedvogels hebben hier weer hun jongen grootgebracht. In het oostelijk gedeelte van het gebied zaten in april een paartje kleine plevieren en twee paar kieviten. In een later stadium heeft de plevier zijn broedpoging

opgegeven. Ook de Kieviten vertoonden een wispelturig gedrag. Wat hiervan de reden is geweest dat weten wij niet. Misschien was verstoring door aanwezigheid van predatoren hiervan de oorzaak. In het westelijk gedeelte hadden wulp, enkele paren Kieviten en kleine plevieren hun nest gemaakt en was het broedsucces goed te noemen. Vooral de kleine plevieren hebben het goed gedaan. Voor de Kieviten was er toch wat verlies van hun eieren. Daar ze toch nog weer vervollegsels maakten, bleek dat er later tot en met juli aan toe er nog jongen rond liepen. Jammer van het gebied is de toenemende verruiging. Op de kale zandplaten, waar de meeste vogels gebroed hebben, verschijnen nu opstand van elzen en wilg. Een toepasbaar beheer voor dit gebiedje zou voor de nu voorkomende broedvogels zijn, dat de openheid van het gebiedje gewaarborgd moet blijven. Dit zou er dan op neer komen dat de jonge houtopstand verwijderd moet worden.

Deze foto is geplaatst om u een indruk te geven van het gebiedje. Enkele nu nog kale zandplaten (op de voorgrond) worden afgewisseld door waterpartijen. Op de zandplaten verschijnt nu begroeiing en riet verschijnt nu overal in de waterpartijen.

Nestkastjes

Afgelopen winter zijn door Henk van der Waal, Marinus van Dam, Ben Geel en Fred de Groot kapotte nestkasten vervangen. Voorgaande jaren zijn de nestkasten aan de bomen bevestigd door middel van een aluminium spijker. Daar de nestkasten in productie bos hangen en daardoor regelmatig bomen gezaagd worden, werd hier voor gekozen. Aluminium is zacht en voor kettingzagen minder schadelijk. Nadeel is echter dat bomen groeien en de nestkasten als het ware in de boom groeien. Na verloop van tijd vallen deze dan naar beneden en dat is natuurlijk niet de bedoeling. Deze winter echter hebben wij de meeste nestkasten opnieuw opgehangen door middel van schroeven. Na verloop van een paar jaar kan men dan de schroef iets los draaien, zodat de nestkast weer vrij hangt en veel langer meegaat. Het koude voorjaar had zijn invloed op vooral de mezen. Een lage bezetting van de nestkasten was het gevolg. Ook de aantallen aanwezige jongen van zowel kool- als pimpelmees in de nestkasten waren

lager dan voorgaande jaren. Tijdens de controles bleek ook dat het broedseizoen meer verspreid was. In sommige nestkasten zaten al een paar grote jongen terwijl er in andere nestkastjes alleen nog maar eieren aanwezig waren. Ook troffen wij nestkasten aan met dode jongen. De bonte vliegenvanger, die wat later in het seizoen met zijn broedperiode begint, deed het beter. Ook meer nestkasten waren bezet door dit vogeltje.

Resultaten;	
Koolmees	26
Pimpelmees	30
Boomklever	2
Bonte vliegenvanger	22

Joop Rijkema overleden

In de negentiger jaren kregen wij een melding van Christiaan Mennink, dat er op de Roekenbos jonge kerkuilen werden geringd. In die jaren deden wij nog niets voor kerkuilen, dus leek het ons wel interessant om het ringen van deze vogels bij te wonen. De toenmalige ringer was de heer Joop Rijkema (voor ons toen nog een onbekende). Joop vertelde dat hij in die jaren voorzitter was van de natuurwerkgroep in Steenwijk. Daar wij door deze aanraking met het "uilenwerk" zelf zijn begonnen met deze activiteiten, werd Joop onze ringer. Jarenlang heeft hij ons terzijde gestaan met niet alleen het ringen van vogels, maar ook andere activiteiten, zoals het scholenproject. Zelfs toen Joop de respectabele leeftijd van 80 jaar had bereikt, schuwde hij het niet om zelf nog de ladder te beklimmen om o.a. kerkuilenjongen te ringen. Helaas hebben wij nu afscheid moeten nemen van onze ringer Johan Geert Rijkema. Op 21 augustus is Joop op 86 jarige leeftijd overleden.

Joop in zijn element

Bestuur 2016

Hilbert Folkerts	voorzitter
Wil Kouwenhoven	secretaris
Harry Talen	penningmeester
Henk van der Waal	lid
Henk Boer	lid

Werkgroepen

Weidevogels Wanneperveen	Klaas Tuut, Jans Bijker
Weidevogels Nijeveen	Hendrik Withaar, Klaas Klomp,
Weidevogels Barsbeek	Jelmer Bakker, Hilbert Folkerts
Uilen	Jans Bijker, Rene Koster
	Hilbert Folkerts, Luuk Buit, Klaas Klomp
Nestkasten Darp	Fred de Groot
Nestkasten Havelterberg	Henk van der Waal
Torenvalken	Arjan Schadenberg, Erwin Iok
Visdiefjes	Henk Tebberman, Hilbert Folkerts
Bodelaake	Jans Bijker, Hilbert Folkerts

Colofon

Informatie:	Vogelwerkgroep Vliegvlug
Foto's:	Archief Vliegvlug, Ronald Messemaker, Ingrid Sanders, Luuk Belgers
Website:	www.vliegvlugmeppel.nl www.bijeneters.nl
E.mailadres:	info@vliegvlugmeppel.nl